יום **ג'**, **ל'** ב**חשון**, **א' דר"ח כסלו** תשס"ג (**5** ב**נובמבר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום **א'** דראש חודש **כסלו**: **"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו!"** [תהלים **קי"ח** 24]

"דע מאין באת..." [המאה ה**שניה** לספירה הנוצרית]

מפלתם של היהודים במלחמת בן כוסבה [=בר-כוכבה] הביאה לידי שינויים מפליגים וחליפות ותמורות רבות בארץ-ישראל. שמה של הפרובינקיה *Iudaea* (יוּדַיאה) נעקר מן העולם והוחלף בשם *Syria Palaestina* (סוריה פליסטינה). עובדה זו היה בה יותר מסמל בלבד למגמתו של הדריאנוס לקעקע את היהודים מן הארץ ולשוות לארץ-ישראל צביון ואופי נכריים מובהקים. מכאן ואילך, אכן נמצאה האומה היהודית בארץ בירידה, בין מבחינה מדינית בין מבחינה צבאית בין מבחינה דמוגראפית, עד שלימים, בסוף המאה השלישית, **חדלו היהודים להיות הרוב** בקרב התושבים בארץ ונעשו מיעוט.
אולם, תיאור קצר זה אינו ממצה את המצב לחלוטין. שכן, במציאות עדיין עברו על היהודים בארץ לא רק מורדות, אלא גם עליות. זאת, ועוד אחרת. במהלך המחצית השניה של המאה השניה, זמן קצר לאחר המפלה המוחצת של היהודים בארץ במלחמת בן- כוסבה וגזירות השמד, חל מפנה מכריע במעמדם. הם חזרו וקיבלו אוטונומיה מדינית, משפטית ודתית רחבה – רחבה אף יותר מזו, שהיתה להם בין מרד למרד. להנהגתם של חכמים, שחזרה והיתה הנהגתה של האומה, בין בארץ בין בתפוצות הגולה, הוענקו מצד השלטון הרומי הכרה, מעמד ותוקף, שמבחינות מסויימות הזכירו את זכויותיהם של היהודים קודם חורבן הבית. סמכותה של הנשיאות – שעברה בירושה מאב לבן, בקרב צאצאיו של רבן שמעון בן גמליאל דיבנה [שהוא מצאצאיו של הלל הזקן] – קיבלה עוצמה מוסדית ותוקף לא רק בקרב היהודים בארץ, אלא בקרב הקהילות היהודיות ברחבי האמפיריה הרומית כולה. {ההמשך, בע"ה, מחר...} [ההיסטוריה של ארץ-ישראל]

~~~

דעה אישית: בעוד כי יהדות היא מושג מורכב מאד, ובמקרים רבים ההלכה נפסקת לפי גופו של העניין, עם זאת **יש לה קווי-יסוד שמגדירים אותה ומאפיינים אותה**. אחד מהם הוא החשיבות והמרכזיות של המשפחה היהודית בתור יחידת היסוד של העם כולו. במידה והמשפחה היא בריאה, כן העם הוא בריא. זאת היתה מגמת המאמר על "**האם בישראל**" שאותו פרסמנו ביומיים האחרונים. במשותף עם חלק מקוראינו, גם אני מצאתי את עצמי לא מזדהה עם כל מה שרב פירר אומר (המאמר ראה אור לראשונה בשנת 1986) במאמר זה, אך לעניות דעתי חשוב לחזור ליסודות מדי פעם, במיוחד בדור שאינו מוצא את כיוונו. למיטב ידיעתי, הבשורה ששמעתי אתמול ברדיו כי "אשה אחת מתוך 8 בישראל נחשפת לאלימות במשפחה" – לא היתה כמותה בכל רצף הדורות בתולדותינו. ייתכן שאינני יודע ושאני טועה, אך זכורים לי גם סיפורים ששמעתי מאירופה שהורים לא-יהודיים אפילו הציעו לבנותיהם לחפש בעל יהודי, כי הוא אינו מרביץ לאשתו. ... אזי, אני שואל את עצמי: האם הדור שלנו הוא באמת יותר נאור...? אין כוונת המאמר, ואין מגמת היהדות כי רק לנשים יש לב ורק לאיש יש מוח חו"ח. אדרבא, אנחנו נראה כבר בפרשת השבוע, "**תולדות**", הדנה בחיי המשפחה של רבקה ויצחק, כי תפקידה של רבקה אמנו בכיוון המשך היהדות היה התפקיד המכריע. היהדות אינה "שמה את האשה במקום שלה", אלא מנסה לחנך אותנו – את כולנו - שלכל אחד ואחד יש אופי משלו, יש תכונות סגוליות משלו, גם לפרט גם לכלל. הרי למדים אנו שגם העם היהודי הוא שונה בטבע שלו מכל עם אחר. אם נסכים אם לאו, אינו משנה את אמיתות הדבר. עלינו ללמוד מה האופי של עצמנו, מה האופי של הבן\בת-זוג שלנו כדי שנוכל להגשים במיטב יכולתנו את הפוטנציאל הטמון בכל אחד מאיתנו...

ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו, תחילה וראש לפדיון נפשנו... [מתוך תפילת מוסף לראש חודש]
יום נעים ושמח וחודש טוב, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל
~~~